HOTĂRÂREA CURȚII (CAMERA A DOUA)

10 iunie 2010 *

În cauza C-86/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de VAT and Duties Tribunal, Manchester (Regatul Unit), prin decizia din 23 februarie 2009, primită de Curte la 27 februarie 2009, în procedura

Future Health Technologies Ltd

împotriva

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs,

* Limba de procedură: engleza.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J. N. Cunha Rodrigues, președintele Camerei a doua, doamna P. Lindh, domnii A. Rosas, A. Ó Caoimh (raportor) și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier:doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 martie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Future Health Technologies Ltd, de domnul R. Thomas, barrister;

— pentru guvernul Regatului Unit, de domnul L. Seeboruth și de doamna H. Walker, în calitate de agenți, asistați de domnul I. Hutton, barrister;

— pentru guvernul elen, de doamnele O. Patsopoulou, Z. Chatzipavlou și M. Tassopoulou, precum și de domnul M. Apessos, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnul R. Lyal și de doamna M. Afonso, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol.3, p. 7).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Future Health Technologies Ltd (denumită în continuare „FHT"), pe de o parte, și Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (denumiți în continuare „HMRC"), autoritatea competentă din Regatul Unit în materie de percepere a taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA-ul"), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia din urmă de a scuti de TVA activitățile exercitate cu titlu oneros care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în stocarea celulelor stem din acest sânge în vederea unei eventuale utilizări terapeutice în viitor.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

3 Directiva 2006/112 a abrogat și a înlocuit, începând cu 1 ianuarie 2007, legislația comunitară existentă în materia TVA-ului, în special A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1, denumită în continuare „A șasea directivă").

4 Potrivit considerentelor (1) și (3) ale Directivei 2006/112, reelaborarea celei de A șasea directive era necesară în vederea prezentării tuturor dispozițiilor aplicabile într-o formă clară și logică, într-o structură și o formulare restructurate, fără a aduce, în principiu, modificări de fond.

5 Articolul 2 din Directiva 2006/112 are următorul cuprins:

„(1) Următoarele operațiuni sunt supuse TVA:

(a) livrarea de bunuri efectuate cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare;

[…]

(c) prestarea de servicii efectuată cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare;

(d) importul de bunuri.

[...]"

6 Articolul 131 din Directiva 2006/112 constituie singurul articol care figurează în capitolul 1 din cadrul titlului IX din această directivă, intitulată „Dispoziții generale" și, respectiv, „Scutiri". Acest articol are următorul cuprins:

„Scutirile prevăzute la capitolele 2-9 se aplică fără să aducă atingere altor dispoziții comunitare și în conformitate cu condițiile pe care statele membre le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și directă a acestor scutiri și de a preveni orice posibilă evaziune, fraudă sau abuz."

7 Articolul 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din Directiva 2006/112, care figurează în capitolul 2 din cadrul titlului IX din această directivă, prevede:

„(1) Statele membre scutesc următoarele tranzacții:

[...]

(b) spitalizarea și îngrijirea medicală și activitățile conexe asigurate de organisme de drept public sau, în condiții sociale comparabile celor aplicabile organismelor de drept public, asigurate de spitale, centre de tratament medical sau diagnoză și alte instituții de natură similară recunoscute în mod corespunzător;

(c) prestarea de îngrijiri medicale în exercitarea profesiunilor medicale și paramedicale, astfel cum sunt definite de statul membru în cauză;

[...]”

8 Cu excepția părții introductive, scutirile menționate la articolul 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din Directiva 2006/112 sunt redactate în mod identic cu cele de la articolul 13 secțiunea A alineatul (1) literele (b) și (c) din A șasea directivă. Partea introductivă a acestei din urmă dispoziții are următorul cuprins:

„Fără a aduce atingere altor dispoziții comunitare, statele membre scutesc, în conformitate cu condițiile pe care acestea le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și directă a unor asemenea scutiri și de a preveni orice posibilă evaziune, fraudă sau abuz. [traducere neoficială]”

9 Articolul 133 din Directiva 2006/112 prevede că statele membre pot acorda altor organisme decât cele de drept public fiecare dintre scutirile prevăzute, printre altele, la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din această directivă, sub rezerva respectării, în fiecare caz în parte, a uneia sau mai multor condiții.

10 Potrivit articolului 134 din Directiva 2006/112:

„Livrarea de bunuri sau prestarea de servicii nu este scutită, în temeiul articolului 132 alineatul (1) literele (b), [...] în următoarele cazuri:

(a) atunci când livrarea sau prestarea nu este esențială pentru operațiunile scutite;

(b) atunci când scopul principal al livrării sau prestării este obținerea de venituri suplimentare pentru organismul în cauză prin operațiuni care se află în concurență directă cu cele efectuate de întreprinderile comerciale supuse TVA."

Reglementarea națională

11 Articolul 31 din Legea din 1994 privind taxa pe valoarea adăugată (Value Added Tax Act 1994) prevede că furnizarea de bunuri sau de servicii este scutită dacă aceasta se încadrează într-o listă care figurează în prezent în anexa 9 la această lege.

12 Rubrica 7 din anexa 9 la legea menționată anterior precizează, printre altele, că sunt scutite următoarele furnizări:

— prestarea de servicii de furnizare de îngrijiri medicale de către o persoană înscrisă în special în registrul ținut în temeiul Health Professions Order 2001 (Statutory Instrument 2002 No 254);

— furnizarea de îngrijiri medicale sau de tratamente medicale ori chirurgicale și, în acest cadru, furnizarea oricărui produs, în orice spital sau instituție publică;

— furnizarea produselor în scopuri terapeutice, derivate din sânge uman, și

— furnizarea organelor sau a țesuturilor umane (inclusiv fetale) utilizate pentru diagnosticare sau în scopuri terapeutice ori de cercetare medicală.

13 Potrivit elementelor orientative ale HMRC, se consideră în general că serviciile furnizate de cadrele medicale înscrise pe lista prevăzută de Health Professions Order 2001 sunt destinate în principal protejării, menținerii sau restabilirii sănătății indivizilor avuți în vedere și, prin urmare, sunt scutite de TVA.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 FHT este acreditată și împuternicită de autoritățile britanice pertinente să funcționeze în calitate de bancă privată de celule stem. În cadrul serviciilor pe care le furnizează părinților de nou-născuți, aceasta exercită activități care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical, precum și în testarea și analizarea și, eventual, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge.

15 Aceste activități sunt supervizate în mod direct de un om de știință clinician, care este înscris în calitate de cadru medical în registrul ținut conform Health Professions Order 2001. Celulele stem sunt colectate la naștere în vederea unei posibile utilizări viitoare a acestora pentru tratarea medicală a copilului însuși (utilizare autologă) sau a altor persoane (utilizare alogenă sau heterologă). În special în temeiul contractului dintre FHT și părintele sau părinții copilului (denumit în continuare „contractul"), celulele analizate și conservate de FHT sunt destinate numai unei utilizări medicale; acestea nu ar putea fi utilizate pentru cercetare sau pentru experimente.

16 În fiecare caz, evenimentele care intervin sau care ar putea interveni atunci când FHT acceptă prin contract să furnizeze servicii sunt următoarele:

a) un material de colectare a sângelui din cordonul ombilical este trimis părinților copilului care urmează să fie născut;

b) părinții organizează (și suportă costurile), cu sprijinul unui cadru medical care asistă la naștere, colectarea sângelui din cordonul ombilical la scurt timp după naștere;

c) o societate specializată în transporturi medicale transportă sângele la laboratorul FHT. Este vorba despre o instalație specializată de analizare și de extragere a celulelor stem din sângele din cordonul ombilical;

d) angajații societății FHT analizează sângele pentru a garanta că nu este contaminat de o afecțiune medicală transmisibilă pe cale sanguină. Această analiză este efectuată la scurt timp după naștere, fiind efectuată din nou după șase luni;

e) ulterior, sângele este analizat pentru a extrage un eșantion de celule stem adaptate pentru o utilizare medicală;

f) eșantionul de celule stem este conservat prin crioconservare astfel încât să fie pregătit pentru utilizare;

g) eșantionul este conservat până la utilizarea acestuia în cadrul unor tratamente medicale și

h) eșantionul de celule stem este livrat la cererea părinților (atunci când copilul are o vârstă mai mică de 18 ani) pentru a fi utilizat în cadrul unui tratament medical.

17 Contractul prevede două modalități de plată. Potrivit primei modalități, clientul plătește două sume fixe pentru ansamblul activităților în cauză în acțiunea principală,

inclusiv conservarea timp de șase luni, precum și o sumă anuală suplimentară pentru continuarea conservării acelor celule stem. A doua modalitate permite clientului să plătească în avans trei sume fixe pentru toate activitățile în cauză în acțiunea principală și pentru 20 de ani de conservare. În cadrul primei modalități, prețul total este de 995 GBP, la care se adaugă o sumă anuală de 30 GBP pe an. În cazul în care se optează pentru a doua modalitate, prețul total este de 1 295 GBP.

18 Potrivit deciziei de trimitere, cheltuielile suportate de clienții care au ales formula de conservare timp de 20 de ani sunt repartizate după cum urmează:

— postul de cheltuieli a) care figurează la punctul 16 din prezenta hotărâre reprezintă 15 % din costul total aflat în sarcina clientului (necesitând plata sumei de 200 GBP cu titlu de onorarii);

— clientul are sarcina de a se organiza în mod independent pentru toate cheltuielile legate de postul de cheltuieli b);

— posturile de cheltuieli c)-e) enumerate la punctul 16 din prezenta hotărâre, și anume transportul la laboratorul FHT, analizarea, testarea și controlul, constituie împreună 62 % din costul total aflat în sarcina clientului (necesitând plata sumei de 795 GBP cu titlu de onorarii);

— postul de cheltuieli g), și anume conservarea, reprezintă 23 % din costul total (necesitând plata sumei de 300 GBP cu titlu de onorarii).

19 Cheltuielile suportate de FHT pentru prestarea activităților în cauză în acțiunea principală sunt repartizate astfel:

— furnizarea materialului de colectare a sângelui din cordon și administrare: 7 %;

— testarea, analizarea, controlul și crioconservarea unui eșantion: 91 %;

— conservarea eșantionului pregătit: 2 %.

20 Majoritatea cheltuielilor de manoperă care privesc prestațiile efectuate în temeiul contractului sunt legate de testarea, controlul și analiza ulterioară a sângelui. Cheltuielile de manoperă legate de conservare, după crioconservarea eșantioanelor, sunt infime.

21 Reiese din decizia de trimitere că, inițial, potrivit opiniei exprimate de HMRC, „colectarea" și analizarea celulelor stem erau, contrar conservării acestora, scutite în conformitate cu anexa 9 rubrica 7 punctul 8 din Legea din 1994 privind taxa pe valoarea adăugată [furnizarea de organe sau de țesuturi umane (inclusiv fetale) etc.]. Prin urmare, s-a considerat că FHT efectuează în același timp operațiuni scutite și operațiuni impozabile.

22 Ulterior, HMRC au apreciat că prestația principală era conservarea celulelor stem, o activitate care nu constituie un tratament medical, și că testarea și analizarea celulelor era accesorie acestei activități. În plus, chiar și în cadrul unei examinări separate a

acestor activități, testarea și analizarea celulelor stem nu erau, în opinia exprimată de HMRC, asimilabile unor îngrijiri medicale.

23 FHT a formulat o acțiune în fața VAT and Duties Tribunal, Manchester, susținând următoarele:

— prestațiile sale constituie o prestație complexă unică de îngrijiri medicale profilactice care intră în domeniul de aplicare al scutirii menționate la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112 sau

— acestea constituie o prestație complexă unică de îngrijiri spitalicești sau medicale ori o activitate conexă care intră în cadrul scutirii menționate la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din această directivă sau

— dimpotrivă, dacă prestațiile efectuate de FHT nu constituie o operațiune complexă unică, prestațiile privind colectarea, controlul, testarea, analizarea și crioconservarea, precum și serviciul care constă în a face astfel încât celulele stem să fie disponibile în timp util în scopuri terapeutice constituie fiecare în parte operațiuni scutite în temeiul articolului 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din directiva menționată anterior.

24 În aceste condiții, VAT and Duties Tribunal, Manchester, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În cazul în care un stat membru acceptă ca unele servicii să fie prestate de o instituție care trebuie considerată o instituție recunoscută în mod corespunzător de natură similară cu cea a unui spital ori a unui centru de tratament medical sau diagnoză în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva [2006/112], „expresia «spitalizarea și îngrijirea medicală» de la articolul 132 alineatul (2) litera (b) trebuie interpretată în sensul că include totalitatea serviciilor sau, eventual, unul sau mai multe servicii (și, în acest caz, care servicii anume) care pot fi descrise în modul următor (o descriere mai detaliată poate fi găsită în Agreed Statement of Facts):

a) furnizarea către părinții unui copil nenăscut a unei truse cu echipamentul medical necesar pentru a permite personalului medical profesional independent care asistă la naștere să preleveze sânge din cordonul ombilical al copilului la scurt timp după naștere;

b) testarea sângelui astfel colectat într-un laborator construit în acest scop pentru a garata că sângele nu este contaminat cu niciun produs medical care ar putea fi transmis pe cale sangvină sau prin intermediul unui extras de celule stem din sânge în cazul unei utilizări a celulelor stem în scopuri terapeutice (cu efectuarea unei testări similare după un interval de șase luni);

c) analizarea acestui sânge de către un personal medical cu o calificare adecvată și sub supravegherea acestuia pentru a extrage un eșantion de celule stem adecvate pentru o utilizare în scopuri medicale;

d) stocarea sângelui și a celulelor stem în condiții controlate în mod științific destinate să păstreze sângele și celulele stem într-o stare perfectă și/sau

e) punerea la dispoziție a sângelui la cererea părinților (până la împlinirea vârstei de 18 ani de către copil) pentru o utilizare în cadrul unui tratament medical?

2) În subsidiar, noțiunea de activități «conexe» spitalizării și îngrijirii medicale de la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva [2006/112], trebuie interpretată în sensul că include toate sau unele (și, în acest caz, care anume) dintre serviciile menționate anterior?

3) În cazul în care un stat membru acceptă ca acele servicii să fie prestate de către unul sau mai multe cadre medicale cu o calificare adecvată sau sub supravegherea acestora, expresia «prestarea de îngrijiri medicale» de la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din Directiva [2006/112], trebuie interpretată în sensul că include totalitatea serviciilor sau, eventual, unul sau mai multe servicii (și, în acest caz, care servicii anume) care pot fi descrise în modul următor (o descriere mai detaliată poate fi găsită în Agreed Statement of Facts):

f) furnizarea în beneficiul părinților unui copil nenăscut a unei truse cu echipamentul medical necesar pentru a permite personalului medical profesional independent care asistă la naștere să preleveze sânge din cordonul ombilical al copilului la scurt timp după naștere;

g) testarea sângelui astfel colectat într-un laborator construit în acest scop pentru a garata că sângele nu este contaminat cu niciun produs medical care ar putea fi transmis pe cale sangvină sau prin intermediul unui extras de celule stem din sânge în cazul unei utilizări a celulelor stem în scopuri terapeutice (cu efectuarea unei testări similare după un interval de șase luni);

h) analizarea acestui sânge de către un personal medical cu o calificare adecvată și sub supravegherea acestuia pentru a extrage un eșantion de celule stem adecvate pentru o utilizare în scopuri medicale;

i) stocarea sângelui și a celulelor stem în condiții controlate în mod științific destinate să păstreze sângele și celulele stem într-o stare perfectă și/sau

j) punerea la dispoziție a sângelui la cererea părinților (până la împlinirea vârstei de 18 ani de către copil) pentru o utilizare în cadrul unui tratament medical?"

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

25 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, precum A șasea directivă, Directiva 2006/112 atribuie TVA-ului un domeniu de aplicare foarte larg, vizând, la articolul 2, care privește operațiunile impozabile, altele decât importurile de bunuri, livrările de

bunuri și prestările de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul țării de către o persoană impozabilă care acționează ca atare (a se vedea, prin analogie, în special Hotărârea din 21 februarie 2006, Halifax și alții, Rec., p. I-1609, punctul 49, Hotărârea din 14 decembrie 2006, VDP Dental Laboratory, C-401/05, Rec., p. I-12121, punctul 22, și Hotărârea din 11 februarie 2010, Graphic Procédé, C-88/09, Rep., p. I-1049, punctul 15). Totuși, articolul 132 din Directiva 2006/112, precum articolul 13 din A șasea directivă, scutește de TVA anumite activități.

26 Astfel cum reiese de la punctele 4, 6 și 8 din prezenta hotărâre, modul de redactare a articolului 13 secțiunea A alineatul (1) literele (b) și (c) din A șasea directivă este, în esență, identic cu cel al articolului 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din Directiva 2006/112 coroborat cu articolul 131 din aceasta. În plus, rezultă din considerentele (1) și (3) ale Directivei 2006/112 că aceasta nu urmărește, în principiu, să aducă schimbări de fond față de dispozițiile celei de A șasea directive.

27 Rezultă că articolul 13 secțiunea A alineatul (1) literele (b) și (c) din A șasea directivă, precum și articolul 132 alineatul (1) literele (b) și (c), din Directiva 2006/112 trebuie interpretate în același mod (a se vedea de asemenea, prin analogie, Hotărârea din 6 noiembrie 2008, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, C-291/07, Rep., p. I-8255, punctul 23). Astfel, jurisprudența referitoare la scutirile prevăzute la articolul 13 secțiunea A alineatul (1) literele (b) și (c) din A șasea directivă este adecvată în speță pentru a servi drept fundament răspunsurilor vizate prin cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

28 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, scutirile prevăzute la articolul 13 din A șasea directivă constituie noțiuni autonome de drept al Uniunii care au ca obiect evitarea unor divergențe în aplicarea sistemului TVA-ului de la un stat membru la altul (a se vedea prin analogie, printre altele, Hotărârea din 25 februarie 1999, CPP, C-349/96, Rec., p. I-973, punctul 15, și Hotărârea din 28 ianuarie 2010, Eulitz, C-473/08, Rep., p. I-907, punctul 25). Scutirile menționate la articolul 132 din Directiva 2006/112 se află în aceeași situație.

29 În plus, reiese din jurisprudența privind articolul 13 secțiunea A din A șasea directivă că scutirile prevăzute la articolul 132 din Directiva 2006/112 nu urmăresc să scuteas-că de TVA toate activitățile de interes general, ci numai pe acelea care sunt enumerate și descrise în aceasta într-un mod foarte detaliat (a se vedea prin analogie, printre altele, Hotărârea din 11 iulie 1985, Comisia/Germania, 107/84, Rec., p. 2655, punctul 17, Hotărârea din 20 noiembrie 2003, D'Ambrumenil și Dispute Resolution Services, C-307/01, Rec., p. I-13989, punctul 54, precum și Hotărârea Eulitz citată anterior, punctul 26 și jurisprudența citată).

30 Rezultă de asemenea din jurisprudența privind A șasea directivă că termenii folosiți pentru a desemna scutirile prevăzute la articolul 132 din Directiva 2006/112 sunt de strictă interpretare, dat fiind că acestea constituie derogări de la principiul gene-ral, care decurge din articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (c) din Directiva 2006/112, potrivit căruia TVA-ul este perceput pentru fiecare livrare de bunuri sau prestare de servicii efectuată cu titlu oneros de o persoană impozabilă. Totuși, interpretarea acestor termeni trebuie să fie conformă cu obiectivele urmărite de scutirile respective și să respecte cerințele principiului neutralității fiscale, inerent sistemului comun de TVA. Astfel, această normă de strictă interpretare nu înseamnă că termenii utilizați pentru a defini scutirile prevăzute la articolul 132 menționat trebuie să fie interpretați într-un mod care ar priva aceste scutiri de efecte (a se vedea prin analogie, printre altele, Hotărârea din 14 iunie 2007, Haderer, C-445/05, Rep., p. I-4841, punctul 18 și jurisprudența citată; Hotărârea din 19 noiembrie 2009, Don Bosco Onroerend Goed, C-461/08, Rep., p. I-11079, punctul 25 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Eulitz, citată anterior, punctul 27 și jurisprudența citată).

31 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie să se răspundă la întrebările adresate.

Cu privire la prima și la a treia întrebare

32 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă, în cazul în care un stat membru acceptă ca unele servicii să fie prestate de o

instituție care trebuie considerată o instituție recunoscută în mod corespunzător de natură similară cu cea a unui spital ori a unui centru de tratament medical sau diagnoză în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112, expresia „spitalizarea și îngrijirea medicală" din această dispoziție trebuie interpretată în sensul că include totalitatea serviciilor în cauză în acțiunea principală, și anume trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei eventuale utilizări terapeutice în viitor sau, dimpotrivă, una sau mai multe dintre acestea și, dacă este cazul, care anume.

33 Prin intermediul celei de a treia întrebări, această instanță solicită Curții să stabilească dacă, în cazul în care un stat membru acceptă ca acele servicii să fie prestate de unul sau de mai multe cadre medicale cu o calificare adecvată sau sub supravegherea acestora, expresia „prestarea de îngrijiri medicale" de la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112 trebuie interpretată în sensul că include totalitatea serviciilor enumerate la punctul precedent al prezentei hotărâri sau, dimpotrivă, una sau mai multe dintre acestea și, dacă este cazul, care anume.

34 Totuși, astfel cum reiese în special din cuprinsul primei și al celei de a treia întrebări, este cert în acțiunea principală că, pe de o parte, în scopul aplicării articolului 132 alineatul (1) litera (b), din Directiva 2006/112, FHT trebuie considerată instituție recunoscută în mod corespunzător de natură similară cu cea a unui spital ori a unui centru de tratament medical și, pe de altă parte, în scopul aplicării aceluiași alineat litera (c), activitățile desfășurate de FHT se încadrează în exercitarea profesiunilor medicale și paramedicale, astfel cum sunt definite de statul membru în cauză.

35 Prin urmare, în esență, prima și a treia întrebare privesc interpretarea expresiei „spitalizarea și îngrijirea medicală" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112 și, respectiv, pe cea a expresiei „prestarea de îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din aceeași directivă.

36 Or, în ceea ce privește prestațiile de natură medicală, reiese din jurisprudență că articolul 13 secțiunea A alineatul (1) litera (b) din A șasea directivă se referă la prestații realizate în mediu spitalicesc, în timp ce litera (c) a aceluiași alineat se referă la prestațiile medicale realizate în afara unui astfel de cadru, atât la domiciliul privat al prestatorului, cât și la domiciliul pacientului sau în orice alt loc (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2002, Kügler, C-141/00, Rec., p. I-6833, punctul 36). Rezultă că literele (b) și (c) ale articolului 13 secțiunea A alineatul (1) din A șasea directivă, ale căror domenii de aplicare sunt diferite, au ca obiect să reglementeze totalitatea scutirilor prestațiilor medicale în sens strict (a se vedea Hotărârea Kügler, citată anterior, punctul 36, și Hotărârea din 8 iunie 2006, L.u.P., C-106/05, Rec., p. I-5123, punctul 26).

37 În consecință, astfel cum Curtea s-a pronunțat deja, atât noțiunea „îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 13 secțiunea A alineatul (1) litera (b) din A șasea directivă, cât și noțiunea „prestarea de îngrijiri medicale" prevăzută la același alineat litera (c) vizează prestații care au ca obiect diagnosticarea, îngrijirea și, în măsura în care este posibil, vindecarea bolilor sau a anomaliilor de sănătate (a se vedea Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Dornier, C-45/01, Rec., p. I-12911, punctul 48 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea L.u.P., citată anterior, punctul 27).

38 Astfel cum reiese de la punctul 27 din prezenta hotărâre, același raționament se aplică și în cazul expresiilor identice care figurează la articolul 132 alineatul (1) litera (b) și, respectiv, litera (c) din Directiva 2006/112.

39 În aceste condiții, prima și a treia întrebare trebuie examinate împreună, interpretându-se în sensul că, prin intermediul fiecăreia dintre acestea, se solicită în esență Curții să stabilească dacă, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, ansamblul sau o parte dintre activitățile care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei eventuale utilizări terapeutice în viitor are drept scop diagnosticarea, îngrijirea și, în măsura în care este posibil, vindecarea bolilor sau a anomaliilor de sănătate.

40 În această privință, trebuie amintit că, deși „îngrijirile medicale” și „prestarea de îngrijiri medicale” trebuie să aibă un scop terapeutic, nu rezultă de aici în mod necesar că finalitatea terapeutică a unei prestații trebuie interpretată într-un mod deosebit de restrâns (a se vedea Hotărârea din 11 ianuarie 2001, Comisia/Franța, C-76/99, Rec., p. I-249, punctul 23, Hotărârea din 20 noiembrie 2003, Unterpertinger, C-212/01, Rec., p. I-13859, punctul 40, și Hotărârea L.u.P., citată anterior, punctul 29).

41 Prin urmare, prestațiile medicale efectuate în scopul de a proteja sănătatea persoanelor, inclusiv în scopul de a o menține sau de a o restabili, beneficiază de scutirea prevăzută la articolul 13 secțiunea A alineatul (1) literele (b) și (c) din directiva menționată anterior (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Unterpertinger, punctele 40 și 41, D’Ambrumenil și Dispute Resolution Services, punctele 58 și 59, precum și L.u.P., punctul 29).

42 Astfel cum reiese de la punctul 27 din prezenta hotărâre, același raționament se aplică și în ceea ce privește articolul 132 alineatul (1) literele (b) și (c) din Directiva 2006/112.

43 Totuși, activitățile în cauză în acțiunea principală, astfel cum sunt exercitate de FHT, și anume trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordon, precum și testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, conservarea celulelor stem conținute în acest sânge, apreciate împreună sau separat, nu par să aibă în mod direct ca scop efectiv diagnosticarea, îngrijirea sau vindecarea bolilor ori a anomaliilor de sănătate, la fel cum nu reiese că aceste prestații au drept finalitate efectivă protejarea, menținerea sau restabilirea sănătății.

44 În această privință, deși este cert că detectarea unei boli poate fi una dintre finalitățile care motivează prelevarea celulelor stem din sângele din cordonul ombilical, ar reieși din dosar, în special din contract, că prestațiile realizate de FHT vizează numai să

garanteze că o anumită resursă este disponibilă în vederea unui tratament medical în ipoteza incertă în care acesta ar deveni necesar, însă nu vizează, în sine, să împiedice, să evite sau să prevină o boală, o leziune sau anomalii de sănătate ori să detecteze boli în stare latentă sau incipientă. Dacă această situație s-ar regăsi în speță, fiind de competența instanței de trimitere să verifice aceasta în lumina tuturor elementelor concrete din litigiul cu care este sesizată, nu se poate considera că activitățile precum cele în cauză în acțiunea principală intră, în sine, în domeniul de aplicare al noțiunii „spitalizare și îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112, pe de o parte, sau al noțiunii „prestarea de îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112, pe de altă parte.

45 În schimb, în cazul în care instanța de trimitere conchide în sensul că analiza sângelui din cordonul ombilical urmărește într-adevăr să permită stabilirea unui diagnostic medical și nu face parte pur și simplu din testele care permit să se stabilească dacă celulele stem sunt viabile, ar trebui să se conchidă în sensul existenței unei prestații de diagnosticare de natură să intre în domeniul de aplicare al scutirilor prevăzute la articolul 132 alineatul (1) litera (b) sau (c) din Directiva 2006/112, sub rezerva respectării celorlalte condiții prevăzute în aceste dispoziții și în directiva respectivă.

46 Pe de altă parte, contrar argumentelor prezentate de FHT în cadrul ședinței, crioconservarea părților vii ale unui corp uman, deși sunt detașate de acest corp, nu pot, în sine, să constituie o îngrijire medicală cu caracter profilactic.

47 Având în vedere considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la prima și la a treia întrebare, interpretate împreună, că, atunci când activitățile care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei eventuale utilizări terapeutice în viitor urmăresc numai să garanteze că o resursă este disponibilă în vederea unui tratament medical în ipoteza incertă în care acesta ar deveni necesar și nu urmăresc, în sine, să stabilească un diagnostic, să îngrijească sau să vindece boli ori anomalii de sănătate, astfel de activități, apreciate împreună sau separat, nu intră nici în domeniul

de aplicare al noțiunii „spitalizare și îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112, nici în cel al noțiunii „prestarea de îngrijiri medicale", prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din această directivă. În ceea ce privește analizarea sângelui din cordonul ombilical, situația ar fi diferită numai dacă această analiză ar urmări în mod efectiv să permită stabilirea unui diagnostic medical, fiind de competența instanței de trimitere să verifice acest fapt dacă este necesar.

Cu privire la a doua întrebare

48 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă noțiunea de operațiuni „conexe" „spitaliz[ării] și îngrijir[ii] medicale" în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112 trebuie interpretată astfel încât să includă în întregime sau în parte activități precum cele în cauză în acțiunea principală, care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei eventuale utilizări medicale în viitor.

49 În această privință, referitor la articolul 13 secțiunea A alineatul (1) litera (b) din A șasea directivă, reiese de la punctele 45-50 din Hotărârea din 10 iunie 2010, CopyGene (C-262/08, Rep., p. I-5053), că noțiunea de activități „conexe" „spitaliz[ării] și îngrijir[ii] medicale" în sensul articolului 13 secțiunea A alineatul (1) litera (b) din A șasea directivă trebuie interpretată în sensul că nu intră în domeniul de aplicare al acesteia activitățile precum prelevarea, transportul și analizarea sângelui din cordonul nou-născuților și nici stocarea celulelor stem conținute în acest sânge, atunci când îngrijirile medicale acordate într-un mediu spitalicesc, cu care aceste activități prezintă doar o legătură ipotetică, nu se află nici în curs de realizare, nici planificate.

50 Același raționament trebuie aplicat în ceea ce privește articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112.

51 În consecință, din moment ce activitățile în discuție în acțiunea principală sunt, în esență, similare prestațiilor din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea CopyGene, citată anterior, trebuie să se conchidă în sensul că acestea, apreciate împreună sau separat, nu pot intra în domeniul de aplicare al noțiunii de activități „conexe" „spitaliz[ării] și îngrijir[ii] medicale", în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112. Astfel, aceste activități sunt pur și simplu susceptibile, în cazul în care anumite evenimente se produc, să fie conexe cu îngrijirile medicale acordate într-un mediu spitalicesc, care nu sunt nici efective, nici în curs de realizare, nici planificate.

52 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că noțiunea de activități „conexe" „spitaliz[ării] și îngrijir[ii] medicale", în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112, trebuie interpretată în sensul că nu intră în domeniul de aplicare al acesteia activități precum cele în cauză în acțiunea principală, care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei posibile utilizări terapeutice în viitor, cu care aceste activități prezintă doar o legătură ipotetică, această utilizare nefiind nici efectivă, nici în curs de realizare, nici planificată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) **Atunci când activitățile care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei eventuale utilizări terapeutice în viitor urmăresc numai să garanteze că o resursă este disponibilă în vederea unui tratament medical în ipoteza incertă în care acesta ar deveni necesar și nu urmăresc, în sine, să stabilească un diagnostic, să îngrijească sau să vindece boli ori anomalii de sănătate, astfel de activități, apreciate împreună sau separat, nu intră nici în domeniul de aplicare al noțiunii „spitalizare și îngrijiri medicale" prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, nici în cel al noțiunii „prestarea de îngrijiri medicale", prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (c) din această directivă. În ceea ce privește analizarea sângelui din cordonul ombilical, situația ar fi diferită numai dacă această analiză ar urmări în mod efectiv să permită stabilirea unui diagnostic medical, fiind de competența instanței de trimitere să verifice acest fapt dacă este necesar.**

2) **Noțiunea de activități „conexe" „spitaliz[ării] și îngrijir[ii] medicale", în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/112, trebuie interpretată în sensul că nu intră în domeniul de aplicare al acesteia activități precum cele în cauză în acțiunea principală, care constau în trimiterea unui material de colectare a sângelui din cordonul ombilical al nou-născuților, precum și în testarea și analizarea acestui sânge și, dacă este cazul, în conservarea celulelor stem conținute în acest sânge în vederea unei posibile utilizări terapeutice în viitor, cu care aceste activități prezintă doar o legătură ipotetică, această utilizare nefiind nici efectivă, nici în curs de realizare, nici planificată.**

Semnături